

Representantforslag nr. 56

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Åse Gunhild Woie Duesund, Laila Dāvøy og Bjørg Tørresdal

Dokument nr. 8:56 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Åse Gunhild Woie Duesund, Laila Dāvøy og Bjørg Tørresdal om å forsterke brukerrettigheter ved søknader om trygdeytelser

Til Stortinget

BAKGRUNN

Forvaltningslovens bestemmelser er retningsgivende for krav til saksbehandlingstider i den offentlige forvaltningen. Forvaltningsloven § 11-a sier at "Forvaltningsorganet skal forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold". Folketrygdloven § 21-1 presiserer at forvaltningsloven også gjelder for saksbehandling når det gjelder de ytelser som reguleres av folketrygdloven, med de særlige bestemmelser som framkommer i dette lovkapittelet, jf. også folketrygdloven § 21-10 første ledd.

Folketrygdloven § 21 inneholder også en rekke krav til søker om trygdeytelser, blant annet opplysningsplikt, samt myndighetenes rett til å utøve økonomiske sanksjoner som for eksempel bortfall av trygdeytelse, dersom det gis uriktige opplysninger eller søker er "skjødesløs med sin helse", jf. folketrygdloven §§ 21-7 og 21-8.

Det er ikke definert nærmere verken i forvaltningsloven eller i folketrygdloven hvilke saksbehandlingstider som vil antas å være i strid med pålegget om behandling uten ugrunnet opphold. Det ville

åpenbart være urimelig å sette én felles tidsgrense for dette i lov eller forskrift, all den tid kompleksiteten i vurderingen av grunnlaget for de ulike trygdeytelser er vesentlig forskjellig.

I tildelingsbrev til Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2009 har Arbeids- og inkluderingsdepartementet fastsatt følgende styringsparametre for direktoratet når det gjelder delmålet "rask utbetaling av ytelser" under hovedområdet "inntektssikring" (kap. 3.1.2):

- Saksbehandlingstider og avvik fordelt på alle stønadsområder, herunder dagpenger
- Saker over ytre grense skal reduseres
- Restanser skal reduseres til 2006-nivå ved utgangen av året.

Det er ikke fastsatt noen nærmere kvantitative mål for saksbehandlingstidene, og brukerne gis heller ikke noen økonomiske eller juridiske rettigheter knyttet opp mot brudd på mål for saksbehandlingstider.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har selv definert krav til saksbehandlingstider for de ulike trygdeytelsene. Det opereres med såkalte normkrav – det vil si når søknader om de ulike trygdeytelsene normalt skal være avsluttet (servicemål) – samt ytre grenser – det vil si når saksbehandlingen uansett skal være ferdig. Pr. 2008 var disse grensene for de mest sentrale trygdeytelsene følgende:

Stønadsområde	Etatens servicemål (Normtids-krav)	Ytre grense for saksbehandlingstid
Uføreytelser	4,0 mnd	8 mnd
Rehabiliteringspenger	2,0 mnd	5 mnd
Barnebidrag	2,0 mnd	6 mnd
Ytelser til enslige forsørgere (bl.a overgangsstønad)	1,0 mnd	3 mnd
Dagpenger	80 pst. skal være anvist til utbetaling innen 21 dager	

(kilde: Nav / Nettavisen)

I hovedsak oppfylles disse løftene til etatens brukere, selv om det har vært stort fokus de senere månedene både på restanseporteføljen generelt, og på store problemer med rettidig utbetaling av dagpenger i enkelte fylker.

Det er likevel mange enkeltsaker, uavhengig av trygdeytelse, hvor brukere opplever at både normert saksbehandlingstid og ytre grense overskrides. I tilfeller hvor man da står uten noen trygdeytelse, vil dette medføre betydelige økonomiske problemer for den enkelte. Dette oppleves både fortvilende og også urimelig i de tilfeller hvor den enkelte bruker selv har bidratt med å framskaffe den informasjon og dokumentasjon som kreves for å kunne behandle søknaden.

Den enkelte bruker får utbetalt trygdeytelse når vedtak om dette er fattet, uavhengig av hvor lang saksbehandlingstiden har vært. For de ulike trygdeytelsenes vedkommende er det laget et detaljert regelverk som fastsetter hvilken ytelse søker har rett til, avhengig av tidligere inntekt og familiesituasjon. Når dette er dokumentert, kan det etter forslagsstillernes syn argumenteres for at det bør innføres en rett til å få dette utbetalt på et definert tidspunkt etter at søknad med nødvendig dokumentasjon er innlevert, uavhengig av om søknad er behandlet eller ikke. Det vil styrke den enkelte søkers rettigheter i møte med forvaltningen, og også gi departementet enda sterkere økonomiske insentiver til å sørge for at forvaltningen både er dimensjonert og organisert slik at trygdesøkerne får høy servicegrad. Søkerne vil uansett ha et sterkt økonomisk insentiv til å bidra til en rask og effektiv søknadsprosess gjennom å gi korrekte opplysninger, jf. folketrygdloven § 21-7. I tilfeller hvor en slik rettighet som foreslått her slår inn, bør den gjelde

fram til forvaltningen har fattet vedtak, og dette er iverksatt.

Det må settes en konkret tidsfrist for når en slik rettighet slår inn, regnet fra den dato søknad med nødvendig dokumentasjon er registrert hos Nav. En aktuell grense kan være et snitt av dagens normgrense og ytre grense fastsatt av Nav, hvilket vil tilsi 6 måneder for søknad om uføreytelser, 3 1/2 måned for søknad om rehabiliteringspenger og barnebidrag og 2 måneder for søknad om stønader for enslige forsørgere.

I de tilfeller som gjelder søknader om å få videreført en tidsbegrenset trygdeytelse (rehabiliteringspenger, attføringspenger eller tidsbegrenset uførestønad) for en ny periode, bør det være mulig å innføre en enkel rutine hvor ytelsen blir automatisk videreført for en begrenset periode dersom forvaltningen ikke har rukket å saksbehandle søknaden innen utløpet av gammelt trygdevedtak. Også en slik forlengelse bør da maksimalt gjelde inntil nytt vedtak er effektivt av Navs utbetalingsenhet.

FORSLAG

På dette grunnlag fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om innføring av rettighet for søkere til trygdeytelser for utbetaling av ytelse når nærmere fastsatte tidsfrister for behandling av søknad overskrides av forvaltningen.

13. mars 2009